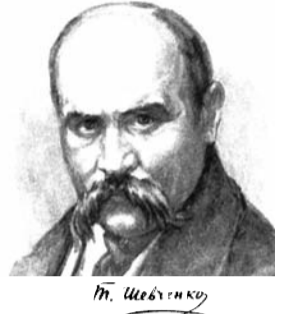

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 3-4/лютий 2014 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

«УКРАЇНО-МАТИ МОЯ ВІЧНА!»

Дмитро ПАВЛИЧКО

ДВА МАЙДАНИ

(Вірш з Євромайдану)

Два майдани. На одному – пісня,
Клич свободи, дзвони боротьби,
А на другім — пліснява зловісна,
Хахлашня, перевертні, раби.

На майдані першому — громада,
Вся земля — від Ялти до Ужа,
А на другому — ганьба і зрада,
Правдою маскована олжа.

Вільні люди на своїм майдані
З Богом розмовляють на зорі,
Біля них стоять голодні, гнані,
Мовчазні донецькі шахтарі.

Не мовчіть, вставайте в наші лави,
Не туліться до нових ікон —
Зупиняйте слово їх лукаве,
Блеяне в трибунний мікрофон!

16.XII.2013

У номері:

- «Вранішня зоря» ▶ стор. 2
- «Україно, мати моя вічна» ▶ стор. 3
- Бухарест: на підтримку Євромайдану ▶ стор. 4
- Шевченко – в смиренних молитвах ▶ стор. 5
- До 140-річчя М. Черемшини ▶ стор. 6
- Зимові обряди в Тіміші ▶ стор. 7
- Гетьман України Пилип Орлик ▶ стор. 8
- Міжнародний день рідної мови ▶ стор. 9
- Стрітення Господнє ▶ стор. 10
- Духовна пісня у Львові ▶ стор. 11
- Щастя – це коли тебе розуміють ▶ стор. 12
- Кирило та Мефодій і наша віра ▶ стор. 13
- «Не забуду рідне слово...» ▶ стор. 14
- Як ангел розмалював щиглика ▶ стор. 15
- Зустріч в літстудії «Шинель Гоголя» ▶ стор. 16

Виступ по Сігетському радіо

ШАНОВНІ СЛУХАЧІ СІГЕТСЬКОЇ РАДІОПЕРЕДАЧІ!

Настав лютий, місяць, який нам приніс і зиму, бо січень був без снігу, і наші зимові свята пройшли без снігу. І Фестиваль українських колядок та обрядів (11 січня) в Сігеті пройшов без снігу, хоча минулими роками на зимові свята за старим стилем падав сніг, що доводило наших співвітчизників казати, що саме українські свята є правдивими зимовими святами. Цього року це не сталося і сніг падав аж вкінці місяця в Марамороціні. Невеликий. Але в деяких регіонах Румунії випав сніг занадто, багато нашкодив деякому населенню з Східної і Південної частини держави. Зима завдала чимало роботи доріжникам, військовикам і державній владі.

В ці місяці і для нашої організації Союзу українців Румунії є велика робота, тому що в цей період виготовляється фінансовий аналіз за пройдений рік та скликаються засідання Виконавчої Президії і Ради, де обговорюється й звітується діяльність повітових філій, та діяльність центрального проводу. З цієї нагоди представляються і уточнюються плани діяльності на сучасний рік.

Шановні слухачі, в моїм останнім виступі по Сігетському радіо я вас повідомив, що лютого місяця будемо відзначати «Міжнародний день рідної мови», який був запрограмований на Генеральній Конференції ЮНЕСКО, що відбуватиметься у всьому світі 21 лютого.

Повітові філії Союзу українців Румунії запланували цю подію так:

- . 16-17 лютого – в Сучаві;
- . 21 лютого – в Сігеті;
- . 22 лютого – в Турнові (Арад);
- . 23 лютого – в Ясах, а також в Клузі, Тімішоарі, Тульчі і в Корнуцелі Караш-северінського повіту.

Цього місяця маємо на меті провести і презентацію деяких нових книг, виданих впродовж 2013 року, за фінансовим накладом Союзу українців Румунії. Було надруковано 12 книг, з яких представлю Вам кількох авторів та назви їх книг:

- Іван Ребошанка «Всесвіт усного і писаного слова», книга 2, яка містить: літературознавчі розвідки, статті, інтерв'ю, рецензії та принагідні відгуки;
- Павло Зайцев: «Життя Тараса Шевченка» – переклад на румунську мову українського письменника Корнелія Ірода;
- Михайло Мачока та інші – Збірник доповідей, статей та рецензій, записаних на симпозиумі, який відбувся в Сату-Маре під назвою «Тарас Шевченко – апостол українського народу», написаний на трьох мовах.

Всі ці три книги присвячені 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка.

- Іван Ковач – «Де корінь, де поверхня» – нові, вибрані й оброблені вірші поета;
- Павло Романюк – «Червоні коні серця», Поезії;

– Михайло-Гафія Трайста – «Чесні жони», або смійтесь на здоров'я – оповідання та п'єса під назвою книжки, гумористичний образок у 3-ох діях;

- Михайло Волощук – «Світ за рідним порогом» – збірка поезій;

– Степан Бучута – «Словом і ділом». Книга-документ засвідчує активність Степана Бучути на чолі організації

Союзу українців Румунії, його причетність до всіх проблем, якими живе і з якими конфронтується румунське українство, як зазначив у передмові редактор книжки Михайло Михайлюк;

– Юрій Чига – «Ульма – село етнічного гуцульського походження». «Монографічна студія»;

– Юрій Паращинець – «Грунето». Антологія українських авторських пісень;

– Іван Кідешук – Посібник «Українська мова для IX-го класу» з мотто словами Тараса Шевченка: «І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь...».

– Ельвіра Кодря – «Я вчуся писати по-українськи». Робочий зошит для учнів I-го класу. Цей зошит перевиданий без оплачування автора.

Останні три книжки видані Союзом українців Румунії, – додаткові матеріали для учнів, які вивчають українську мову. З цієї нагоди бажаю учням щасливих канікул і успіхів в слідуючому семестрі, а родичам і нашим радіослухачам доброго настрою.

Ще хочу додати, що Клузький Університет ім. Бабеша-Бойоя видав збірку «Діалог славистів на початку XXI-го століття» – редактор Іван Гербіль. Збірка видана внаслідок Симпозиуму «Дні слов'янської культури», V-ий випуск, організований Відділенням слов'янських мов та літератур в Клузі – 11-12 травня 2012 року. Наклад фінансований Союзом українців Румунії.

Дякую Вам за увагу.

Голова СУР
Степан БУЧУТА

«ВРАНІШНЯ ЗОРЯ»

На 19 липня 1908 р. в селі Калинешти-Купаренку з повіту Сучава, в селі, де народився дід Емінеску, діяв клуб читання під назвою «Дештептаря» («Пробудження»).

Саме в цю днину група студентів зіграла п'єсу Александрі. Сцена була збудована в лісі. Про цю подію писав Лека Мораріу.

Під час репрезентації один вуйко прекрасний, як описує Л. Мораріу, тоді, коли молодь довкруг гомоніла, сказав: «Тихо! Слухайте і дивіться!».

Після більше ста років, на 15 січня 2014 р., коли в цім же селі в залі Шевченка святкували Міхая Емінеску (164 роки від народження), учениця Діана Нікшан читала вірш «Лучафер» на українській мові:

ВРАНІШНЯ ЗОРЯ (уривок)

Було колись чи не було –
Для казки це байдуже –
В родині короля росло
Дівча красиве дуже.

Єдине в батька-короля,
Небачене на вроду,
Поміж святими – янголя,
Зоря із небозводу...

І на цей раз треба було сказати:
«Тихо! Слухайте і дивіться!».
Шкода!

Текст і фото:
Микола КУРИЛЮК

«Україно-мати моя вічна!»

(Дмитро ПАВЛИЧКО)

Президент Румунії Траян Бесеску зробив запис у Книзі скорботи

25 лютого 2014 р. Президент Румунії Траян Бесеску відвідав Посольство України в Румунії, щоб вшанувати пам'ять загиблих у зв'язку з трагічними подіями в Києві.

Під час короткої розмови з Послом України Теофілом Бауером Президент Румунії Траян Бесеску висловив сподівання, що нова влада в Україні тісно співпрацюватиме з європейськими та світовими організаціями, в тому числі з метою отримання відповідної фінансової підтримки для проведення реформування українського суспільства.

Колектив Генерального консульства України в Сучаві глибоко сумує у зв'язку з трагічними подіями на Майдані Незалежності у м. Києві

21 лютого

Генеральний консул України в Сучаві Василь Боєчко зустрівся з префектом повіту Сучава Флоріном Сінеску.

20 лютого

Генеральний консул поінформував префекта про трагічну та складну внутрішню політичну ситуацію в Україні. Флорін Сінеску висловив співчуття українському народу у зв'язку з загибеллю громадян України на Майдані Незалежності в м. Києві 20 лютого ц.р., а також сподівання щодо її найскорішого мирного врегулювання.

Міністр закордонних справ Румунії Тітус Корлецян відвідав Посольство України в Румунії

25 лютого 2014 р. Міністр закордонних справ Румунії Тітус Корлецян прибув до Посольства України в Румунії з метою вшанування пам'яті загиблих у зв'язку з трагічними подіями в Києві та зробив відповідний запис у книзі скорботи.

Під час бесіди Посол України Теофіл Бауер подякував керівнику зовнішньополітичного відомства Румунії за висловлені співчуття.

Сторони висловили сподівання, що розвиток двосторонніх українсько-румунських відносин і надалі розвиватиметься в дусі конструктивного діалогу, добросусідства та партнерства.

Президент Румунії привітав останні події в Україні

Траян Бесеску: «Румунія підтримує незалежність і територіальну цілісність України, котрі мають бути забезпечені і гарантовані всім політичним класом України та міжнародним співтовариством.»

«Як сусід і член Європейського союзу та Організації Північноатлантичного договору (НАТО), Румунія підтримує незалежність і територіальну цілісність України, котрі мають бути забезпечені і гарантовані всім політичним класом України та міжнародним співтовариством», – сказав глава румунської держави.

23.02.2014

В Україні дні жалоби і скорботи

23 лютого

Генеральне консульство України в Сучаві відвідали представники Сучавської повітової філії Союзу українців Румунії та місцевої української меншини у зв'язку з Днями жалоби і скорботи в Україні.

24 лютого

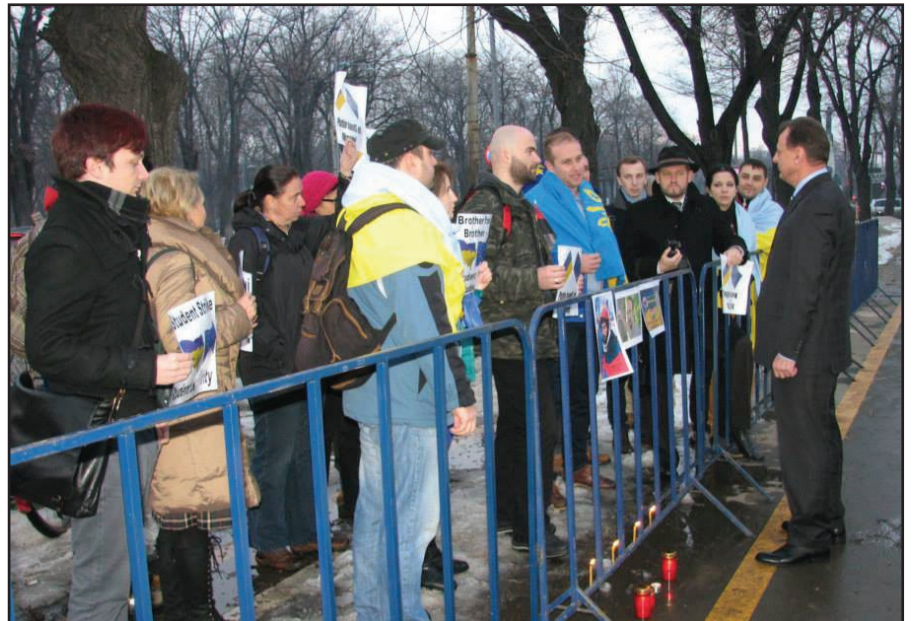
До консульської установи прийшли голова Сучавської повітової філії Союзу українців Румунії Бореслав Петрашук, інспектор Сучавського повітового інспекторату освіти Іліє Савчук, парох православної церкви св. Петра і Павла з українською та румунською мовами богослужіння Михайло Магяр, румунський поет-перекладач творів Тараса Шевченка Іон Козмей, викладачі української мови та члени жіночого хору «Свекрухи», які висловили співчуття рідним та близьким, що трагічно загинули на Майдані Незалежності у м. Києві.

Представниками української меншини були зроблені скорботні записи у «Книзі жалоби».

БУХАРЕСТСЬКІ АКЦІЇ НА ПІДТРИМКУ ЄВРОМАЙДАНУ

У середу, 12 лютого, о 17 годині, біля приміщення Українського посольства в Румунії українська молодь Бухареста, очолена Михайлом Колотилом, організувала мирний протест на підтримку прагнення українського народу до інтеграції з Європейським союзом, до них приєднавшись всі ті, які хотіли висловити свою солідарність з учасниками Євромайдану.

Протест відбувся після зустрічі Посла України в Румунії Теофіла Бауера з керівництвом Союзу українців Румунії та активістами української громади. Його ексцеленція вийшов і поінформував учасників протесту щодо теперішньої внутрішньополітичної ситуації в Україні, зокрема, повідомив, що на даний час забезпечено певний прогрес у досягненні компромісу з питань, які обумовлюють стабілізацію ситуації в державі.

Учасники акції запалили свічки під портретами загиблих на Євромайдані, проспівали гімн України і мирно скандували: «Слава Україні!», «Україно, ми з тобою!», «Україна – це Європа!».

Подібні акції відбулися 26 січня. Цього року, а також 30 листопада та 14 грудня минулого року, на площі перед Бухарестським університетом, завжди до бухарестської молоді приєднувались і члени Товариства ім. Тараса Шевченка, студенти Бухарестського університету, українські громадяни, які проживають в Бухаресті, представники румунської меншини України з Закарпаття та Чернівців, громадяни Румунії та Республіки Молдова.

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

МІЖНАРОДНА РЕАКЦІЯ

Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу у середу провів телефонну розмову з президентом України Віктором Януковичем.

Як йдеться у заяві Єврокомісії, пан Баррозу сказав панові Януковичу, що шокований останніми сутичками в Україні, які призвели до загибелі і поранення багатьох людей, і закликав до негайного припинення насильства.

Президент Єврокомісії також повідомив президентові України, що у четвер відбудеться зустріч міністрів закордонних справ ЄС, на якій обговорять адресні заходи відносно осіб, відповідальних за насильство в Україні.

Середа, 19 лютого 2014

Президент США Барак Обама попередив про наслідки за насильство в Україні, якщо буде перейдено межу.

Як передає агенція AP, пан Обама повідомив, що має бути впевненим, що військові не втрутяться в ситуацію, яку мають вирішити цивільні.

Барак Обама розповів, що США засуджують насильство. За його словами, США покладає головну відповідальність за забезпечення відповідного поведіння з мирними протестувальниками на уряд.

Середа, 19 лютого 2014

Поділитись

Верховний комісар ООН з прав людини Наві Піллай закликала усі сторони конфлікту в Україні проявляти максимальну стриманість:

“Рішуче засуджую ці вбивства і настійно закликаю уряд та протестуючих діяти, розрядити напруженість і терміново вдатися до кроків, щоб знайти мирне вирішення кризи, що продовжується”, - йдеться у заяві ООН.

Піллай також закликала терміново провести

незалежне розслідування для встановлення фактів та осіб, відповідальних за можливе використання надмірної сили та притягти до відповідальності винних за кровопролитні зіткнення.

Також комісар ООН з прав людини закликала до поваги права на мирні зібрання, як це передбачено згідно з міжнародним правом в галузі прав людини.

Четвер, 20 лютого 2014

Софія Ротару: Я до болю обурена тим, що відбувається в моїй рідній країні

- Те, що відбувається зараз в Україні, не може не зачепити душу і серце кожного з нас. Я до болю обурена тим, що відбувається в моїй рідній країні. У Києві постраждали і загинули люди.

Серце болить за кожную людину. Я звертаюся до всіх із закликом зупинити насильство! Всі сторони конфлікту зобов'язані почути один одного і знайти мирне рішення. Не можна допустити нові жертви! Я вірю в розум і здоровий глузд. Людське життя і свобода - це найдорожче, і ніхто не має права її забирати. У нас прекрасна країна, працьовитий народ. Я хочу миру і щастя в кожному домі, кожній родині, - сказала Ротару.

Джордж Клуні пояснив, чому підтримав Тимошенко та Україну.

Знаменитий голівудський актор Джордж Клуні публічно висловив підтримку Юлії Тимошенко, бо вважає її несправедливо засудженою

Про це він заявив під час прес-конференції на Берлінале-2014.

Як відомо, раніше Клуні записав відеозвернення до українців, яке оприлюднила партія “УДАР”.

“Я звертаюся до вас, хоробрі українці, борці за майбутнє, а не минуле! Ми, американці, схожі з вами в цьому прагненні демократії. Шляхом проб і помилок ми засвоїли, що справжня демократія не існує без вільних, чесних і прозорих виборів”, - зазначив Клуні у відео-зверненні до українців.

(...)

“Точно не існує демократії, коли є політ'язні, зокрема такі, як Тимошенко. Тому, хочу сказати вам, всім на Майдані в Києві і по всій Україні: коли ви дивитесь на Захід, знайте, що ми відповідаємо вам поглядом, повним величезного захоплення. Бажаємо вам тієї влади, якої хочете ви.

До 200-річчя Тараса Шевченка

НЕ ЗАБУВАЙМО НІКОЛИ ПОМ'ЯНУТИ ПОЕТА У НАШИХ СМІРЕННИХ МОЛИТВАХ

Для національної меншини українців Румунії, і не лише, не новина про те, що слідує велике свято: 200-ті роки від дня народження генія українського народу Тараса Григоровича Шевченка. Для нас велика честь, що маємо нагоду відзначити двохсоту річницю від його народження!

Переконали, що голови всіх філій СУР вже взяли ініціативу, як, коли і на якому рівні провести велике свято всіх українців. Ми, як священники, також не можемо лишитися пасивні без того, щоб кожного разу, тим більше в цей час, пом'янути його у наших смиренних молитвах, так, як він сам бажав і висловив своє бажання, залишивши це записано в поезії «Заповіт», де, між іншим, сказав:

*І мене в сім'ї великій,
Сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим, тихим словом...*

Писати і пам'ятати його творчу діяльність, біографічні дані з життя не вистачає часу, щоб все охопити. Якраз беручи під увагу наше недостойнство, хочу відзначити те, що він не був безбожний, а переконаний християнин, маючи тверду віру у Господа Бога.

Читаючи його вірші з «Кобзаря», виданого 1840 р., маємо можливість спостерігати, що він насправді був вірний поет, художник, знавець української пісні. І ми схильні вірити, що в житті людини зовсім нічого нема випадкового.

Спаситель наш Ісус Христос з самого початку дуже оцінював святих апостолів і їх учеників і наказував через Св. Єв. Мт. 5,13-16, щоб їх світло і наука весь час були живими: *«Ви є світло світу. Хай просвіщається світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла і щоб прославляли Отця вашого, котрий на небесах»* (Мт. 5,16).

Ми переконані, що те ж саме мав на увазі і Тарас Григорович Шевченко на протязі свого життя. У нього насправді була доля євангельського світильника, якого не ховають під стіл, а зразу ставлять на підсвічник, щоб він світив усім так, щоб далеко було видно. А що він мав невгасиму віру та відважність, видно з того, що ніколи не боявся писати і навіть читати будь-кому свої вірші.

Про цю сміливість поета описує Віктор Аскоченський, професор і журналіст, зокрема, про те, як він, проживаючи в будинку генерал-губернатора Бібікова, запросив Шевченка на чай. Між гостями був й жандармський офіцер. Поет прочитав деякі свої твори, зокрема, уривки з «Єретика». Насправді, це діло не всім сподобалося. Поет, махнувши рукою, почав читати ще відважніші речі.

Можемо бути переконані, що тут вплинуло провидіння Боже, бо Шевченкові нічого лихого не сталося. Про цей відважний виступ та інші подібні виступи

геній української поезії записав у своїй автобіографії: *«Суворо українська муза довго цуралася мого смаку, спотвореного у школі, у панській передпокої, на заїжджих дворах і міських квартирах, але коли подих свободи повернув моїм чуттям чистоту перших літ дитинства, проведених під убогою батьківською стріхою, вона, спасибі їй, обняла і пригорнула мене на чужині. А я старався залишитися той самий, як вчора, так сьогодні і завжди»*.

Крім того, що Шевченко був Богобойний поет, не можу не спогадати його властивість чудового знавця української пісні. Йому завдячується упорядкування збірника «Українських народних пісень».

Пан Михайло Максимович каже, що він упивався Шевченковими співами: *«Художня натура Шевченка, хоч як розкішно виявляла себе і в поезії, і в малярстві, але ще краще виявлялася вона в співанні українських народних пісень»*.

Завдяки його чудовому голосу і знанню прекрасних пісень, всі гордилися ним, називаючи його нашим солов'єм, і дуже багато разів запрошували його пані молоді на весілля за старшого боярина. Насправді, що знаходимося на порозі Шевченкового свята, але, на мою думку, скільки разів говоримо, або читаємо дещо про Шевченка, ми стільки ж разів честуємо і відсвятковуємо його. Таким способом для нас Шевченко не помер, він живе і поучає нас такими прекрасними словами:

*Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...*

Юрій АЛБІЧУК,
священик,
с. Верхня Рівна,
Мараморощина

«ЩАСТЯ – ЦЕ КОЛИ ТЕБЕ РОЗУМІЮТЬ, ВЕЛИКЕ ЩАСТЯ – ЦЕ КОЛИ ТЕБЕ ЛЮБЛЯТЬ, СПРАВЖНЄ ЩАСТЯ – ЦЕ КОЛИ ЛЮБИШ ТИ» (КОНФУЦІЙ)

Для кожної людини слово щастя має своє важливе значення, пов'язане з тим, як вона живе, як складається її життя. Для багатьох щастя – це матеріальні цінності, добре забезпечене матеріально життя (маєтки, гроші тощо). Для духовно багатих людей щастя – це духовний розвиток, збагачення знань; такі люди щасливі в бібліотеці, в опері, в театрі, на концерті. Але слід визнати, що без матеріальної основи важко розвиватися духовно, тобто важко бути духовно щасливим.

Кожна людина прагне бути щасливою хоч раз у житті: *«Хто щасливий був часочок, повік не забуде»* (І. Котляревський), але, бажуючи великого щастя, оминаємо щастя «звичайне», що часто появляється на життєвій дорозі кожної

людини. Навчатися бути щасливим не легко...

Бувають люди, що вічно чимсь невдоволені, нещасливі, сумні, хоча могли б бути щасливими, могли б примиритися з своєю долею, надіятись, що їм усміхнеться щастя, надіятись на свій шанс. Вони переконані про неможливість досягнути щастя своїми силами, хоча мають нагоду бути щасливими, та не знають використати нагоду, а пізніше неможливо, й жаліють.

В різних культурах існують повір'я про надприродне походження щастя, що його можна викликати надприродними силами, тому носять при собі талісмани (васильок, підкову тощо); саме поняття щастя має історичний характер, змінюється разом із суспільством, з його розвитком.

Побажанням щастя починається світ з

самого народження дитини. Всі рідні бажують новонародженому щастя, в першу чергу – мати, яка над коліскою благає Господа про щастя своєї дитини. І так воно буває все життя, бо мати все життя думає про щастя своєї дитини. Пригадується пісня Майбороди на слова А. Малишка (Пісня про рушник): *«І рушник вишиваний на щастя, на долю дала...»*

Існують два способи створити собі щасливу ситуацію: знаходити спосіб, який допомагає нам оминати біль, або хоч трохи його зменшити, або переконати самого себе, що неможливо досягнути щастя своїми силами і примиритися з своєю долею, надіючись на майбутнє.

Відношення до щастя різноманітне. Дехто вважає щастям життя відповідне

(Закінчення на 12 ст.)

Василь АРДЕЛЯН

Незабутні імена

Марко Черемшина і Сильвестр Яричевський – однодумці

(До 140-річчя від дня народження Марка Черемшини)

Відомі західноукраїнські письменники Марко Черемшина і Сильвестр Яричевський прийшли в літературу наприкінці XIX – початку XX століть. Обидва уродженці з колишньої Станіславської (нині Івано-Франківської області). Їхня творчість багато в чому тісно пов'язана із Буковиною.

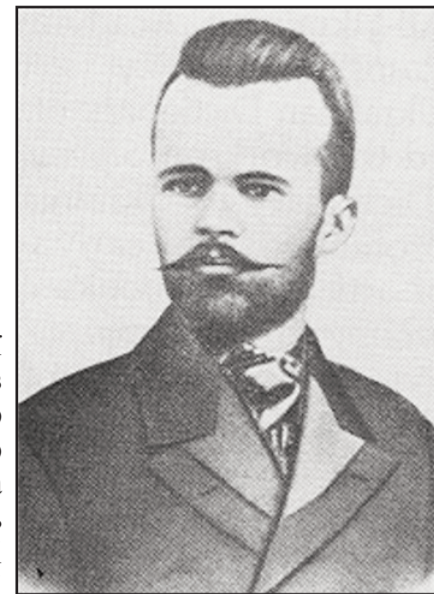
Чимало спільного в своїй історії мають жителі Чернівецької та Івано-Франківської областей. Обидві майже сім століть були поневолені Австро-Угорською імперією, боярською Румунією, Польщею. Скрутні часи були тоді. Як писав літературознавець Олекса Романець: «Варварська експлуатація надр і визиск трудящих західноукраїнських земель були доведені до краю. Земля вже не могла прогодувати селянина і лише виснажувала його фізичні сили. Безуспішними були пошуки заробітків у місті. Довгими ключами журавлів тяглися обездолені у пошуках щастя за океан. Хвалена австрійська конституція, уїдливо і влучно прозвана Іваном Франком «свинською», не забезпечувала трудівникові жодних людських прав. Правдиве зображення гострих суперечностей дійсності, викриття розтліваючої сили приватної власності, протест проти соціального і національного гніту, майстерне використання художньо-стильових особливостей народнописенної творчості, глибокий ліризм і благородний гуманізм – все це дало можливість йому (Черемшині) посісти одне з чільних місць у «різнобарвній китиці індивідуальностей» української літератури...».

Все своє життя син карпатського гуцула-бідняка Івана Семанюка, відомий усьому світові як Марко Черемшина, присвятив західноукраїнському трудареві. Народився він у мальовничому селі Кобаках 13 червня 1874 року, що на Косівщині, розташованому в горах

над річкою Черемош. З біографії відомо, що батько письменника був дуже бідною, але щедро обдарованою талантами людиною. Пізніше Марко Черемшина писав: «Мої дедя були на свій час і селянський стан досить прочитані, любили все, що добре і гарне, любили читати, а навіть самі бралися принагідно вірші писати, були дуже вразливі на чуже нещастя і на всяку кривду...».

Батько майбутнього письменника, мав чудовий голос, вчився в багатьох дяків і досить часто мандрував селами Гуцульщини і Буковини. Навіть був особисто знайомий з «буковинським солов'єм» Юрієм Федьковичем. У своїх споминах у майбутньому Черемшина згадував, як Федькович заохочував життєрадісного і розумного гуцула-бідняка до читання книжок і громадської роботи на користь народу, «кликав до себе мого дедю і учив їх співати світських та церковних пісень, давав їм із своєї бібліотеки книжок до читання і взагалі опікувався, як своїм молодшим братом».

(Далі буде)

Йосип ПАЛЯТИНСЬКИЙ,
член Української Асоціації письменників Західного регіону,
лауреат літературно-мистецької премії ім. Марка Черемшини,
м. Кіцмань, Чернівецька обл.

ВІТАЄМО НАШИХ ДОРОГИХ ЮВІЛЯРІВ!

СІЧЕНЬ

1. Павла ШОВКАЛЮКА (11 січня 1940 р.) – економіста, поета, уродженця українського села Негостина, що на Сучавщині. На сьогодні проживає в місті Онешти, але завжди з любов'ю пише про події та людей рідного села, колег та викладачів Серетського українського ліцею. Щиро і відданого дописувача до газети «Вільне слово», ще з самих початків заснування газети «Новий вік», автора збірки віршів «Перехрестя». Бажаємо дальших поетичних успіхів!

ЛЮТИЙ

1. Івана ПИЦУРУ (1 лютого 1947 р.) – Вікарія Українського Православного Вікаріату в Румунії із центром в місті Сігеті, що на Мараморощині, пароха церкви Св. Іллі в Рускові, уродженця українського марамороського села Кричунів, яке межує з Україною на річці Тиса, добру людину, гарного батька та чоловіка, доброго пастиря свого стада.

2. Флоріна МИХАЛЕЙКА (3 лютого 1971 р.) – колишнього голову Тульчанської філії СУР. Випускника Дрогобицького Факультету - математика-інформатика, Україна. Як вихідцю з-між задунайських козаків, студіювати в Україні це дало немало гордості своєму українському походженню. Одружений на українці, батько гарного і талановитого сина.

3. Івана ЛІБЕРА (5 лютого 1932 р.) – голову Карашсеверинської філії СУР і заступника голову СУР, викладача музики, диригента

копашильського хору «Зелена ліщина», вихідця українського марамороського села Русково, випускника Сігетської педагогічної школи та випускника Бухарестської консерваторії. З самих початків, як випускник Сігетського педучилища, призначений до с. Копашиль, де включається активно в організування художньої самодіяльності. Багато років - директор школи цього села.

4. Аурела ДАН (6 лютого 1946 р.) – талановитого марамороського художника, випускника Клужького Інституту Художніх Мистецтв «Іон Андрееску». Пан Аурел завжди з охотою робив написи на всі українські події, які відбувалися у Верхній Рівні. Деякий час працював викладачем у Верхньорівнянській восьмирічці. Одружений п. Аурел з учителькою Іляною Дан, заступницею голови Жіночої організації при СУР. Зимові марамороські пейзажі його одна з головних тем своїх робіт, і не тільки. Пан Аурел Дан співпрацював ще з «Новим віком», надсилаючи нам свої роботи, які ми дуже часто публікували.

5. Ірину ПЕТРЕЦЬКУ-КОВАЧ (19 лютого 1955 р.) – публіциста-коментатора, випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде, Мараморощина, та Бухарестського університету, спеціальність українська-російська мови. З 1 березня 1980 р. працює в газеті «Новий вік», з 1989 р. продовжувача «Вільним словом». Співзасновника з 1989 р., Союзу українців Румунії, а з 30 жовтня 1991 р. – Жіночої організації. Українське виховання, яке їй

всадили батьки, робить її відданою працівницею СУР разом зі всією родиною та сім'єю на користь українства в Румунії. Разом із мужем, головним редактором г. «ВС» та відомим письменником Іваном Ковачем і сином-адвокатом Лавріном, який деякий час, ще в студентські роки, працюючи кореспондентом і дописуючи до «Curierul ucraïnean» на юридичні теми, і не лише, багато свого часу і сил віддала на працю в українській громаді на підвищення культурного рівня і захисту українства Румунії. Після Грудневої Революції в Румунії, багато років працювали безплатно, щоб врятувати г. «Вільне слово» і щоб довести її до 65-річчя від заснування, і 25 років від нового видання часопису, яке виповнюється ц.р. місяця травня - єдиної української клітинки в Румунії, де мали нагоду друкувати і визначатися наші письменники.

6. Адріану ГОРВАТ (24 лютого 1983 р.) - випускницю Українського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка, м. Сігет, Мараморощина. Народилась Адріана в с. Русково в українській родині.

В 2008 р. закінчила Юридичний факультет Християнського університету «Дімітріє Кантемір», м. Клуж-Напока. В 2010 р., після закінчення факультету, записалася на Мастерат в м. Клужі зі спеціальності Кримінальна та судова справа. На сьогодні працює в дитячому садку у селі Мікула, повіт Сату Маре, українське відділення; технічний секретар Сатумарської філії СУР.

На Многії і благії літа!
Хай щастить Вам у всьому!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК ТА ЗИМОВИХ ОБРЯДІВ В ПОВІТІ ТІМІШ – XII-ий ВИПУСК

Знаємо всі про роль фестивалів колядок, адже підносять людські душі до духовних висот і зміцнюють їх духовною силою. Важливе те, що колядування як українців, так і інших народів, не переривається, не перестає, а передається з покоління в покоління. Крім цього, Різдво Христове – одне з найбільших релігійних свят, це свято любові, радості, і першими, хто сповіщав про народження Ісуса Христа, були діти; для них велика радість ходити від хати до хати, співаючи колядки та щедрівки.

Минуло вже 13 років, відколи був започаткований фестиваль колядок в м. Тімішоарі. І так, 21 грудня 2013 р. в суботу після обіду відбувся в Українській хаті такий гарний і вдалий захід. Так, як завжди, організаторами події були п. Ст. Бучута – голова СУР і п. Ю. Глеба – голова Тіміської філії СУР.

На святі були присутні також депутат в Румунському парламенті з боку української меншини п. І. Марочко, економічний радник СУР – М.-М. Петрецький, запрошені гості, були серед них депутати з боку сербської, чехословацької і хорватської меншини в Банаті. Згадаю, що, на нашу радість, був присутній і поет родом з Копашилі п. Юрій Павліш, який скоро склав вірш і прочитав його. Його виступ був поетичними словами.

Відкрив фестиваль Ю. Глеба, вітаючи і бажаючи всім учасникам успіхів, надавши слово потім п. Ст. Бучуті і п. депутату І. Марочку. Так само і гості в своїх словах бажали нашим українцям всього найкращого, бути разом всім меншинам м. Тімішоари. Так само було передане вітання з боку Європейського конгресу українців в ім'я п. Ярослави Хортяні, яка не змогла взяти участь у наших заходах. Після виступів почалася програма, прибули на фестиваль майже всі художні колективи з повіту Тіміш, і не, тільки, з Араду, з Яс.

Концерт відкрили колядники «Шовкова трава» з м. Лугожу – керівник п. Савана Албічук. Слідували учні з Тімішоари (Одотя Гребенач), церковний хор української церкви з Тімішоари, дитячий гурт села Малі Ремети і Машлока (кер. п.св. А. Вішован), гурт «Кедровина» з П'єтроса Марє (кер. Михаєла Горотний), «Надія» з с. Соки (кер. п. св. Василь Арделян), школа з с. Щуки (кер. вчителька Марія Головчук і М. Брашовяну), «Реметянка», діточки з с. Черешня (кер. п. св. Ласт), численний гурт «Голос українців» (кер. І. Лібер), «Тріо-Вокал» з Араду – братя Кураки, дует батько і дочка Грінь, п. Ст. Бучута з м. Тімішоара на скрипці, гурт «Буковинка» з м. Яси і колядники з с. Кричово (кер. Василь Шандор). Лунали

українські колядки, виступ колядників прикрасивши зал такими прекрасними колядками! Приємно було послухати і стародавні колядки, як «Дивная новина», «Нова радість стала», «В Вифлеємі новина» та ін. і сучасні колядки, і гарні вінчуванки! Всі учасники були одягнені в народних костюмах, специфічних кожному селу, з трайстинками, в постоліятах, наче різнокольорові квіти у великому букеті. Всі колективи передали якнайкраще красоту українських колядок, і цей аспект задоволення як колективу і СУР, так і організаторам заходу.

Можна б підкреслити виступ одних чи інших, які відзначились, відрізняючи текст і мелодії, за що глядачі відплатили їх гарячими оплесками. Дуже, дуже гарно виконали сцену «Свят-вечір» на Різдво Христове учні школи з Щуки. З боку публіки звучали вигуки «Браво!» неперестанно. Потім були на висоті копашильські і карансебеські колядники, починаючи з колядкою «Добрі християни, двері відкривайте, нас із колядою до хати приймайте!». Потім – гурт «Буковинка». Молоді студенти гарно співали, прекрасно звучали їх голоси, гарні вінчування, так само. Закінчили концерт колядники с. Кричово – чоловіки і жінки з такими чудовими голосами. Для них не потрібні мікрофони, – знаменитий колектив в гарних костюмах зачарував всіх глядачів, а до того ще й гарне вінчування. Цей момент був на висоті. Також інструментисти – п. С. Бучута з Тімішоари, на скрипці, п. Микола Грінь – на наї, виконали ряд українських колядок.

Провідникам гуртів були вручені грамоти та подяка від проводу СУР. Не можна передати на папері величність колядування, але, слухаючи і малих, і старих, душа радісно переживала, бо народна творчість збереглася і довго зберігатиметься, поки буде існувати наша мова, наша ідентичність. Згадаю, що були присутні і місцеві журналісти, місцеве телебачення, а з Бухаресту – ТВР 1.

Наприкінці голова п. Ю. Глеба подякував всім присутнім і щиро побажав всім здоров'я і щастя з бажанням нової зустрічі.

Зустріч закінчилася за спільним столом. Там знову радість, задоволення, думки, чудові слова продовжувались, з словами «На многая літ! З Новим Роком!».

Анна БЕРЕГІЙ

Теофіл РЕНДЮК

«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

(Продовження. Поч. у н-р 1-2/січень)

У свою чергу, і чернігівський дослідник Сергій Павленко, який у 2009 році опублікував друге видання солідного дослідження під назвою «Оточення гетьмана Мазепи: соратники та прибічники»⁴, в якому П. Орлику виділено окремий розділ, не висвітлив його життя і державницьку діяльність в екзилі, тим паче в Придунайських князівствах. Втім, влучною є оцінка цього автора послідовних зусиль П. Орлика, спрямованих на відстоювання незалежності України після його обрання гетьманом. «Майже тридцять наступних років, – пише С. Павленко, – він присвятив відстоюванню інтересів України у світі, активно ведучи дипломатичні переговори з урядовцями провідних європейських країн, залучаючи їх до антиросійської коаліції. Його зусилля не увінчалися успіхом, але вони не були марними: вогник боротьби за волю України, її самостійність не згасав навіть у найтяжчі роки реакції, його тепло зароджувало надію на кращі часи в серцях багатьох патріотів».

У книзі відстежуються періодів, безпосередньо пов'язаних із життям та державницькою діяльністю П. Орлика в Молдові та Валахії, а саме:

Перший – 1709-1714 роки, проведені у місті Бендери і, частково, у місті Ясси, коли П. Орлика було обрано гетьманом України та де він склав унікальний документ, завдяки якому назавжди увійшов в історію, – першу Конституцію України.

Другий – 1714 рік, коли П. Орлик, разом з королем Швеції Карлом XII і своїми найближчими соратниками К. Довгополім, Ф. Третяком, Ф. Мировичем, братами Герциками та іншими відданими йому козаками, перетнули всю територію нинішньої Румунії з півдня до півночі, слідуючи з Демотики під Адріанополем до Відня і далі – до Швеції. Тоді П. Орлик та його команда на певний час зупинились у столиці Валахії Бухаресті, де він мав низку важливих зустрічей, у тому числі з колишнім канцеляристом І. Мазепи Данилом Болботою, який розповів про невідомі аспекти комунікації покійного на той час гетьмана з Москвою.

Третій – 1721-1722 роки, коли в рамках своєї унікальної подорожі з Швеції до тодішньої Османської імперії, зафіксованої у своєму безцінному «Діарії» [«Подорожньому щоденнику» – Т. Р.], перетнув всю територію підвасального на той час Туреччині Молдовського князівства, у тому числі і нинішню Чернівецьку область, де тривалий час прожив, зокрема у Хотині, звідки через Ясси та Галац продовжив свою подорож до Салонік.

Четвертий – 1734-1737 роки, коли П. Орлик в ході запланованого відвідання Запорізької Січі зупинився в Каушанах [нинішня Республіка Молдова – там свого часу розміщувався штаб татарського війська – Т. Р.], де дізнався про перехід запорожців під владу Росії, через що так і не досяг кінцевої мети своєї поїздки.

П'ятий – 1738-1740 роки, впродовж яких в пошуках підтримки для реалізації своїх планів щодо визволення України перебував у Відні

(Болгарія), і знову у Бухаресті, у тому числі по дорозі до Белграда і на зворотному шляху, а також у Хотині і Чернівцях. Цей період життя і діяльності П. Орлика є найбільш невідомим, що викликає особливий інтерес як у дослідників, так і у читачів.

Шостий 1741-1742 роки, коли П. Орлик, після 32-річного інтенсивного періоду послідовної боротьби в євразійських масштабах за незалежність України знайшов політичний притулок і підтримку у молдовського господаря К. Маврокордата в Яссах, де, на жаль, завершився земний шлях першого українського гетьмана в еміграції.

Крім цього, на користь додаткового дослідження молдовського напрямку існує ще один унікальний аргумент: батько Пилипа – Степан Орлик був військовим, свого часу невинно служив інтересам польського короля і у грудні 1673 року на 51-у році життя був тяжко поранений, після чого незабаром помер під час польсько-турецької війни в битві під Хотином, де він був і похований. Хотин тоді входив до складу Молдовського князівства. Тому П. Орлик був зацікавлений у тому, щоб дізнатися якомога більше про Молдову та відвідати місце поховання його батька – міста Хотин, де він майже через півстоліття – у 1722 році – провів частину свого непростого, але шляхетного життя.

Таким чином, уявляється доцільним, заради повного представлення читачеві комплексної інформації про життя та державну діяльність П. Орлика, окремо зупинитися на висвітленні його молдовсько-румунського шляху, офіційних контактів з господарями Молдови та Валахії впродовж майже всієї першої половини XVIII-го століття, власної ролі в організації кореспонденції гетьмана І. Мазепи зі своїми молдовськими та валаськими колегами, адаптації до умов життя у зазначених придунайських князівствах після еміграції з України у 1709 році, сприйняття культури, мови,

звичаїв та обрядів місцевих мешканців під час багаторазового перебування у цих поневоленіх Османською імперією православних князівствах тощо.

Головним чинником, який позитивно сприяв, як сьогодні модно говорити, інтеграції українського гетьмана та його шляхетного оточення в молдовське суспільство та їх перебування у Валахії того часу, була православна віра – єдина для всього життєвого простору П. Орлика: для рідної Білорусі, де він народився та провів дитячі та юнацькі роки, для гордої України, яка стала його справжньою Батьківщиною та за незалежність якої він віддав все своє свідоме життя, а також для Молдови та Валахії, які тоді дотримувались єдиного з Україною православного календаря та у церквах яких під час служби ще продовжувала луна староукраїнська мова, яка була добре зрозумілою козакам-емігрантам. Не менш суттєвими були традиційно інтенсивні політичні, військові, дипломатичні, культурні, освітні, релігійні та, зрештою, міжлюдські зв'язки між Україною та двома придунайськими князівствами – Молдовою та Валахією.

Автор також вперше у вітчизняній та зарубіжній історіографії наводить невідомі матеріали, пов'язані із виявленням місця поховання українського гетьмана у румунському місті Ясси. Сам факт, що румунська земля прийняла українського гетьмана, який не був за походженням етнічним українцем, але був, завдяки виховання матері Ірини, глибоким православним віруючим, свідчить, як і у випадку І. Мазепи, про відкритість соціуму Молдови XVIII-го століття до розуміння складних проблем, з якими стикалась українська політична та військова елітна еміграція того часу у цій країні.

Ім'я П. Орлика занесене до історії українського народу як глибокий символ непереможності козацького духу, незгасимого прагнення українців до досягнення та утвердження незалежності Української держави, а також до європейської та світової історії – як автор першої написаної конституції.

Я сподіваюсь, що оприлюднена раніше ініціатива щодо спорудження в Україні Пантеону славетних історичних постатей українського народу з привезенням до Батьківщини останків або символічних капсул із землею з місць їх поховання за кордоном стане реальною справою. Серед символічно похованих у майбутньому Пантеоні, поруч з останками інших видатних гетьманів України чільне місце має посісти і окремий пам'ятник на честь і славу Пилипа Орлика.

Автор, червень 2013 року

(Далі буде)

На педагогічні теми

КРИТЕРІЇ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ВИХОВАНOSTІ УЧНІВ

У педагогічній літературі дедалі частіше підкреслюється важливе значення діагностики художньої вихованості учнів.

Докладне вивчення цього питання має теоретичне і практичне значення. Знання критеріїв художньо-естетичного розвитку учнів допоможе вчителю встановити обсяг естетичної інформації, яким вони мають оволодіти, визначити рівень їхньої освіченості у цьому плані, простежити за динамікою зростання, зосередити увагу на подоланні окремих вад естетичного розвитку, тобто накреслити своєрідну схему формування художньої вихованості. Особливої ваги набуває ця проблема для вчителя молодших класів, який веде майже всі предмети естетичного циклу, де всі деталі уроку, позакласної роботи стають неодмінним чинником у вихованні відповідних почуттів, пробудженні художнього начала школяра. У критеріях художньо-естетичної вихованості школярів, з одного боку, мають фіксуватися об'єкти пізнання, тобто знання, вміння й навички, якими мусить володіти учень, а з другого ставлення його до естетичної сфери дійсності.

Неабияку вагу мають критерії, що визначають

ставлення учнів до творів мистецтва. Саме тут чітко виявляються оцінні категорії, народжуються естетичні потреби, смаки, погляди, тобто різноманітні форми естетичної свідомості. Визначити критерії складно, але

можливо – за допомогою бесід, прозових текстів, а також кваліфікованого виконання тих завдань шкільної програми, що дають змогу вчителю збагнути внутрішній стан учнів.

У молодшому шкільному віці активно формуються естетичні почуття, нагромаджується відповідно інформація, збагачується естетичний

досвід. Учень неспроможний повністю осягнути естетичну функцію предметів і явищ, однак це не означає, що він (учень молодших класів) нездатний відрізнити красиве від поганого. Щодо системи виховної роботи в початковій школі корисно визначити такі завдання естетичного виховання: розуміння краси навколишньої дійсності, природи, трудової діяльності як у школі, так і поза нею;

– розвиток нахилів до художньої творчості (виразне читання, малювання, ліплення, вишивання, музика, танці та ін.), творчої фантазії, образного бачення;

– дотримання елементарних навичок культури поведінки; оформлення підручників; власного одягу, гарне писання;

– уявлення про огидні вчинки, осудження недбалства у зовнішності.

Звичайно, ці завдання можна покласти в основу визначення критеріїв художньо-естетичної вихованості школярів. Проте вчитель повинен мати ще й програму з естетичного виховання учнів молодших класів, у якій вимоги до них сформульовані детальніше.

(Далі буде)

Марія КІМΠΑШ

Міжнародний день рідної мови у Марамориші

Міжнародний день рідної мови — день, який відзначають щороку 21 лютого, починаючи з 2000 року. Про «підтримку мовного та культурного різноманіття та багатомовності» було оголошено на ХХХ сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, що проходила 26 жовтня — 17 листопада 1999 року в Парижі.

Оскільки з 6 000 розмовних мов світу близько половині загрожує зникнення, ЮНЕСКО прагне підтримувати мови як ознаку культурної приналежності особи. Окрім того, організація вважає, що вивчення іноземних мов та багатомовність є ключами до взаєморозуміння та взаємоповаги.

Щорічне відзначення цього дня використовується для скерування уваги на меншини з менш ніж 10.000 особами, котрі активно розмовляють рідною мовою. Часто ці мови не передаються наступному поколінню і потрапляють у забуття. Багато мов, котрими розмовляють менше 100 осіб, не задокументовані.

Міжнародний день рідної мови був святкований 21 лютого 2014 р. і в мара-

морському місті Сігеу Мармаціей. Марамороська філія Союзу українців Румунії у партнерстві з українським ліцеєм імені Тараса Шевченка та марамороським шкільним інспекторатом, провів ряд заходів з цього приводу.

Гості були прийняті в ліцеї ім. Тараса

можливості, які надає ліцей учням українського походження.

Починаючи від 11 години, у приміщенні філії Марамориш Союзу українців Румунії учасники змогли насолодитися старовітськими народними костюмами, специфічними для українців Марамориша.

Після відвідування осередку марамороської філії СуР у Культурному Палаці міста Сігеу Мармаціей відбулася культурна подія, яка збрала понад 250 учнів, учителів та викладачів з історичного Марамориша та за його межами. Одягнені в святковий народний одяг, учні та викладачі зі всіх шкіл, де вивчається українська мова, виступали на сцені Культурного Палацу та наповнювали серця аудиторії, лишаючи в захваті їх.

Серед гостей, які брали участь на події, треба згадати голову Союзу українців Румунії Штефана Бучуту, першого заступника голови СуР Мирослава Петрецького, генерального шкільного інспектора Василя

Бана, генерального інспектора для меншин Анамарію Гітгер, інспектора по спеціаль-

(Продовження на 16 стор.)

Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Шевченка, де їм була представлена діяльність вчителів у цьому закладі. У той же час були представлені майбутні перспективи та розвиток єдиного українського ліцею в Румунії і навчальні

СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЄ

Празник Стрітєння Господа нашого Ісуса Христа, який святкуємо в сорок днів після народження по тілу Спасителя світу, завершує празники, що пов'язані з Різдом Христовим.

Дуже цікава річ, що цей празник хоча є сповненням закону Мойсея відносно жінки, яка народжує дитя і відносно посвячення первородного Господа (Лев.12, 1-8; Вих.13,2) не бере назву від цієї події, а від зустрічі, яка сталася того дня Богомладенця Ісуса з праведним Симеоном.

Ким був праведний Симеон, Св. Євангелист Лука пише, що Симеон «...був людиною праведною та благочестивою... І Св. Дух на ньому був. І від Духа Святого йому було звіщено смерті не побачити, перш ніж побачить він Христа Господнього...» (Лк.2,25-26). Св. Іван Дамаскин у бесіді на Стрітєння уточнює, що Симеон був священником. Церковний великий історик Никифор Каллист пише, що Симеон був одним з тих 70 перекладачів Ст. Завіту з єврейської на грецьку мову, що сталось приблизно 270 років до Христа. Тому що він сумнівався відносно пророчого слова Ісаї про народження Месії з однієї Диви (Іс.7,14) йому було обіцяно Св. Духом, що не побачить смерті, поки не зустріється з народженим від Диви Емануєлом.

Єфтимій Зігабен пише, що, здійснюючи глибокі дослідження, знайшов, що Симеон був єдиним з тих 70 перекладачів, який сумнівався відносно пророчого слова Ісаї про народження Месії з однієї Диви.

Які великі тайни заховуються в особі праведного Симеона!

Той самий Св. Дух, який обіцяв йому побачити Христа Господнього, в сорок днів після народження Христа приводить до храму, але не тільки зустрітись з Емануєлом, а взяти Його навіть на свої руки.

Праведний Симеон, тримаючи Богомладенця на своїх руках, вимовляючи ту емоційну молитву, пророкує про Христа і про Матір Його (Лк.2,29-35).

Отже, в особі Симеона заховується таїнственно минуле і будуче в Христі.

З цих усіх причин Св. Кирило Олександрійський називає його «блаженным».

Дивні Божії дії заховуються в цьому святі!

«Спасителя, що на Синайській Горі дав Закон, якого постанові тепер послушний зробився, принесла до святині, Пречиста Мати до старця святителя і праведника», говорить в одній з стихир Вечірні цього свята.

Богородиця «щоб чин законодавця виконати подає його на руки ієреєві старцеві», - говорить інша з стихир Вечірні Стрітєння.

Ось, які глибокі таїнства зустрічаються в Єрусалимському храмі в сорок днів після Різдва Христового.

Там, в храмі, знаходилась тоді ще одна головна особа, Анна пророчиця, довголітня вдова, яка не відлучалась від храму, служила Богові безперервно постом і молитвою, і

вона теж говорила всім про Богомладенця (Лк. 2, 36-38).

Питання, яке проситься вяснити відносно перших днів дитинства Богомладенця, торкається втечі в Єгипет Святої сім'ї.

Чи могла бути втеча в Єгипет Святої Сім'ї, за велінням ангела, до 40 днів, коли Богомладенець мав бути принесений Святою Матір'ю до храму?

Ні в якому разі не могло статись так.

Втеча до Єгипту потребувала не пару годин, а пару днів. Історія біблійна уточнює, що подорож Св. Сім'ї до Єгипту тривала 7-8 днів.

Подорож до Єгипту на той час робилася тільки пішки.

Св. отці, які займались з поясненням Св. Письма, висвітлюють це питання.

Однаковий хронологічний порядок всіх подій, аж до втечі в Єгипт, знаходимо в писаннях: Св. Івана Золотоуста, Св. Єфрема Сірина, Св. Симеона Метафроста і Св. Феофана Затворника. Досліджуючи Св. Письмо, в молитві і пості, вони пишуть, що всі дії, пов'язані з Богомладенцем до часу втечі в Єгипт, були в слідуєчому порядку: Різдво Христове, поклоніння ангелів і пастухів, Обрізання Господнє, Стрітєння Господнє, поклоніння волхвів і втеча в Єгипт.

Треба нам знати і це, що не в храм, піднятий Соломоном, ввійшла Божа Мати з Богомладенцем, а в храм, що збудували юдеї після повернення з вавилонської неволі, з якого бракували скарби попереднього храму: таблиці Закону Мойсея, посудина з манною, палиця Ааронова.

Все таки цей храм перевищив славний храм Соломонів, тому що в ньому з'явився сам Господь, за пророкуванням Малахії:

Варто спом'янути цікаву замітку єпископа Володимира, колишнього єпископа Переяслав-Хмельницького, відносно служителів храму в день Стрітєння. «Завіса приниження, яка прикривала Його Божество, - пише владика наш український, - була такою непроникливою, що храм не впізнав Його; храм не зауважив, що в особі принесеного немовляти прийняв Невмістимого. Не помітили цього ні первосвященники, ні книжники. Проминула ця подія непоміченою... З-посеред багатолюдного Єрусалима тільки дві душі - праведний Симеон і пророчиця Анна - вийшли на зустріч принесеному в храм Божому Немовляті і від імені всієї старозавітної церкви віддали Йому належне поклоніння».

Тісно пов'язане з цим явищем є пророче слово праведного Симеона: «Цей лежить на падіння і вставання Многих в Ізраїлі і на знак сперечання» (Лк.2,34). Це слово пояснює Св. Іван Золотоуст: «Не в Ньому причина падіння для одних і вставання для других, Він ані падіння не спричиняє, ані вставання насильно не обумовлює. Самі люди та їх гріхи - причина того, що для одних Христос прийшов на вставання, а для других на падіння».

Прот. д-р Микола ЛАВРУК

«ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА В КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ – FIN DE SIECLE»

(Поч. у н-р 1-2/2014 р.)

Остання особлива подія, яка виражає румунсько-українську дружбу до ювілею 150-річчя Царівни української літератури, що народилась в містечку Гура-Гуморі Сучавського повіту, стосується театрального турне Театру «Міхай Емінеску» із Ботошан з п'єсою «Printesa» в перекладі підписувача матеріалу на румунську мову за однойменним твором «Царівна» Василя Довгого.

Турне розпочате в Ботошанах, Сереті, Радівцях, Бухаресті, Сучаві та Гура-Гуморулуй продовжилося в січні 2014 р., відповідно, і в Чернівецькій області, ознайомлюючи українців та румунів сусідніх країн з творчістю Ольги Кобилянської, з красою її ідеалів любові до природи та людей, любові до літератури.

В кінці Борис Бунчук, декан філологічного факультету Чернівецького Національного Університету ім. Юрія Федьковича, побажав всім учасникам на Міжнародній науковій

конференції «Ольга Кобилянська в культурному просторі – fin de Siecle» великих успіхів в їхньому творчому діалозі про творчість видатної письменниці, яка продовжує жити з нами, бути нашою сучасницею.

Після короткої відеопроекції про життя і творчість Ольги Кобилянської унів. проф. д-р Володимир Антофійчук, завідувач кафедри Української літератури Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича запросив до пленарних доповідей видатних літературознавців та дослідників, щоб відкрити перед почесною аудиторією велич письменницької постаті Ольги Кобилянської.

Так, Світлана Кирилюк, кандидат філологічних наук і доцент кафедри української літератури Чернівецького університету представила всеохоплюючу тему творчості Ольги Кобилянської (як автор передмови до першої книги десятитомника Твори І. Ольга Кобилянська) «Людина у світі і світ у людині: антропологія Ольги Кобилянської».

За порадою Михайла Рудницького образ Ольги Кобилянської треба постійно відкривати, і ще відкривати в її творчості антропологію людини, бо вона замикає світ людини і людину в світі. Вона відкриває світу світ українців, світ простої людини і тому час, як писав Василь Земляк, нічого не заподіяв її творам, а тільки утвердив їх у нашому народі і утверджує навки у мистецькому світі. Це творчість глибоко філософського смислу, - визначала дослідниця. Авторка розглядає життя і смерть людини, ріст її та падіння, використовуючи майстерно канви суміжного мистецтва – поезії – прози та музики – і суміжних жанрів – реалізму, романтизму, неоромантизму та символізму, якими проектує просту людину на небесний п'єдестал гідності, лагідності й людяності. Недаремно письменники України вважають Ольгу Кобилянську «образом чистоти душевної, образом честі і слави Буковини та всього українського народу», і тому шлють їй низький поклон і пошану.

(Далі буде)

Іван КІДЕЩУК

Душевна пожива**ДНІ ДУХОВНОЇ ПІСНІ Й МОЛИТВИ У ЛЬВОВІ**

На початку лютого в Україні в м. Львові відбувся XVII-ий Міжнародний фестиваль духовної пісні і молитви під видом прощання з празником Різдва Христового, прощання з колядою 2014 року.

З цієї нагоди ми маємо можливість зрозуміти, наскільки християни українці православного віроісповідання цінують празник Різдва Христового в Україні.

Стало традицією, щоб кожного року «Львівське Крайове Ставропігійне Братство ім. Св. Ап. Андрія Первозванного» як організатор фестивалю запрошувало Асоціацію Церковного хору «Хвалім Господа» села Верхня Рівна.

Першого лютого рано вранці у Львові на вокзалі нас зустрів пан Юрій Федів – художній керівник та заступник голови Братства.

Прибувши мікробусом на вулицю Руська 3/1, де знаходиться резиденція Львівського братства, на нас чекали львівські хористи, співаючи привітальну пісню «Зеленеє жито, зелене...», також релігійні пісні.

На красному українському рушнику, тримаючи хліб і сіль, доцент кафедри менеджменту Львівського національного університету ім. Івана Франка, голова Львівського ставропігійного братства ім. св. Ап. Андрія Первозванного пан Володимир Юрійович Харко, разом із паном Тарасом Дмитриком, головою Всеукраїнського Братства Св.Ап. Андрія Первозванного, Братства Київське, Харківське, Черкаське, Миколаївське, Кіровоградське та інші в своїх словах щиро побажали нам якнайкраще відчувати себе в Україні.

Ми відвідали багато чудових церков, а також музеїв, як: Високий Замок, Вірменський собор, Музей Арсенал, Музей церковних речей, Музей історії релігії. Екскурсії Львовом та музеями відбулися під проводом пана Тараса Дмитрика та пана Миколи Бондарівського. Ми взяли участь на дитячому фестивалі прощання з колядою, який відбувся у храмі Успіння Пресвятої Богородиці.

Згадаємо також високоповажну пані Марію Банах, яка разом із членами Братства угощали нас в готельно-ресторанному комплексі «Святослав» м. Львова – Винчики. Вона дуже щиро прийняла нас відпочити і переночувати якраз у свій приватний готель. Ми їй дякуємо дуже щиро за все. Ввечері в ресторані готелю проводилася спільна вечеря українців Румунії та Польщі. Було висловлено багато приємних тостів з Польщі, України та українців Румунії.

В неділю ми взяли участь на Божественній літургії в церкві Св. Володимира, де хористами на 4 голоси мудро керує якраз Марія Банах.

Пан священник Василь Петрик як настоятель церкви нас приємно привітав і наприкінці літургії, на якій і наш хор брав активну участь з церковними піснями, священник сказав всім присутнім пару слів про нас. Після обіду в нашому традиційному одязі ми вже були в приміщенні Львівського будинку органної та камерної музики, де відбувався якраз цей фестиваль. Це приміщення містить біля 1000 місць. На цей час зал був переповнений віруючими разом з священником на чолі з Високопреосвященішим Архiepiscopом Макарієм (УАПЦ).

Виступали церковні хори в такому порядку:

а. Ансамбль «Відомо» з м. Сянік (Польща)

б. Софія Федина – знаменита співачка України

в. Хор «Хвалім Господа» с. Верхня Рівна (Румунія)

г. Хор «Легка доріжка» з Тернополя та інші шість церковних хорів.

Всі присутні в приміщенні зустрічали нас з щирими та сердечними оплесками. Наприкінці нашого виступу, в момент, як пан Юрій Федів вручав нам диплом, всі присутні в залі піднялися і, стоячи, висловлювали своє задоволення, також тривалими оплесками.

Вечором була розлука. Нас відправляли на поїзд, де пан Тарас Дмитрик передав нам свій совісний християнський поцілунок і побажав щасливої дороги, а до слідуєчої зустрічі міцного здоров'я та багато успіхів у нашому щоденному житті.

І СЛОВЕЧКО ПРО ВЕЛИКУ СПІВАЧКУ УКРАЇНИ СОФІЮ ФЕДИНУ РОМАНІВНУ – ЯК ЛЮБОВНИЙ ДОДАТОК ДО МАТЕРІАЛУ.

Крім того, що вона видатна співачка України, її було обрано головою Світової федерації українських лемківських об'єднань, а також радником Львівської обласної ради. Сьогодні вона кандидат політичних наук і викладач кафедри з міжнародних відносин, дипломатичної служби; володіє прекрасно сімома іноземними мовами.

Минулого року стала лауреатом Премії ім. Василя Стуса. Вона викладач у Львівському національному університеті ім. Івана Франка. **Вітаємо шановну пані з нагоди її дня народження 18 лютого ц.р.**

Симона ЛЕВА,
учитель релігії

ВІД КОЛЯДОК – ДО ДАЛЬШИХ ВИСТУПІВ НАШИХ ХУДОЖНЬО-АРТИСТИЧНИХ КОЛЕКТИВІВ

На території Румунії українське населення живе у різних природних умовах. Її діяльність охоплює різні аспекти рел'єфу: гори, низовини, ріки і т.д. Тому на різних культурних подіях, на сцені, самодіяльні артисти виражають словами чи рухами ці аспекти.

Один із багатьох прикладів української культурно-виховної діяльності є і фестиваль українських колядок та обрядів, фінал якого відбувається щороку у легендарному місті Сігету Мармаціей. Легендарне це місто тому, що Сігет це столиця історичної Мараморощини, народилися різні легенди, різні казки, різні трафунки, які протягом віків були цікавими не лише дітям, але й дорослим.

Там, у Сігеті, кожного початку нового, за новим стилем, і наприкінці, за старим стилем років, відбувається фінал Фестивалю колядок та обрядів української нацменшини Румунії. Там, у Сігеті, одного із січневих днів головна вулиця від 10-ї до 13-ї години стає сценою для українських колядкових колективів. Із цієї нагоди проходящі мають можливість побачити (безплатно) героїв української колядки. Тут можна побачити учасників заходу, одягнених у народні строї, самодіяльних артистів, одягнених у костюми, які виражають постаті героїв колядки, починаючи від царя Ирода і проходячи крізь постаті ангелів, Ісуса Христа, Діви Марії, вівчарів та інших персонажів. Тут можна почути різні колядки під акомпанементом сопілки, трембіти та інших музичних інструментів, всією дорогою, починаючи від Української церкви і до місця, де відбувається колядковий концерт.

Так відбувся і цьогорічний фестиваль, який привернув увагу багатьох прохожих, з яких значне число стояло із

фотоапаратами в руках для того, щоб «спіймати» цікаві моменти.

Художні колективи переповнили фестивалний зал Палацу культури.

Виступили керівники Союзу українців Румунії, бажали успіхів та подяку художнім колективам, які мали виступати.

Як звичайно, спочатку виступив хор «Ронянські голоси», який акуратно виконав кілька колядок на чотири голоси, мабуть, для того, щоби дати відваги іншим колективам.

Слідував Карашсеверінський хор «Голос українців», в репертуарі якого були: «Колядка» на слова поетеси Марії Чубіки, «Прийшов Святий Вечір», колядка на чотири голоси і «Ой у саду, саду, саду-винограду», колядка, яка своїм ритмом і тональністю підбадьорила слухачів.

У продовженні виступали інші колективи, репертуари яких виглядали дійсною Колядою!

Довго ще колядували присутні колективи, і усі володіли широкими репертуарами, набагато краще виконаними у порівнянні з минулими роками.

Умови для художніх колективів були дуже гарні, за що треба щиро подякувати організаторам, керованим повітовим комітетом СУР, керованим професором Мирославом Петрецьким.

Треба примітити, що усі колективи приділили чимало часу і зусиль для підготування репертуарів, як і при підготовці для культурних заходів під час року...

Можна виразити надію, що всі колективи зрозуміють, які обов'язки перед художніми колективами надалі...

Іван ЛІБЕР

«ЩАСТЯ – ЦЕ КОЛИ ТЕБЕ РОЗУМІЮТЬ...»

(Закінчення. Поч. на 5 ст.)

з вигодами, які людина собі творить, а інші нарікають на долю і запитуються, чому щастя «поділяється» так несправедливо: одним дає все, а іншим нічого. Насправді, відносно сприймання щастя, як матеріального задоволення, повинно б вистачити для всіх.

Оптимісти знають використати всі сприятливі нагоди, які появляються в житті, щоб бути щасливими. Вирішують справи, беручи до уваги свої передчуття, свої інтереси, надіються на своє щастя і можуть повернути на своє благо деякі події, тобто замінюють невдачу удачею.

Часто запитуємось, що значить бути щасливим. Відповіді бувають різними: уміти любити рідних, любити свою роботу, адже, яке нещастя ходити щодня на ненависну роботу, любити природу, мистецтво, а перш за все, цінувати і любити самого себе, свої захоплення і любити тих людей, без яких не можемо існувати. Бути щасливим означає ще бути зрозумілим рідними, друзями.

Щастя – це почуття безмежної радості, психологічний стан повного задоволення. Але такий стан не буває вічним. Повністю щасливим завжди ніхто не буває. Існують думки, що нещастя, драматичні чи пересічні випадки роблять людину розумнішою, заставляють її задуматися над життям взагалі, напоумляють її.

Самі знаємо, що щастя не триває багато, а велике щастя пролітає миттю, тому Фауст і благає «хвилино, зупинись».

Тому, що щастя залежить і від самої людини, «...треба не... лінуватися бути щасливим, а найважливіше – не заважати бути щасливими іншим, близьким» (Вікіпедія). Треба настроювати себе на відчуття щастя, яке криється не в роках, місяцях, тижнях, чи днях, його можна знайти в кожній митті.

Трапляється, що щастя – це те, чого нам не вистачає, або зовсім бракує в житті. Людина повинна знайти це і зробити так, щоб здійснилися її бажання, – це означає щастя. Треба навчитися затримати при собі хороші думки, почуття щастя.

І Скворода радить: «Не шукайте щастя за морями, не проси його в людини, не мандруй світами, не прагни палаци, не плазуй земною кулею, не блукай Єрусалимами... За золото можеш придбати село..., а щастя (найнеобхідніше) завжди і всюди дістається дурно...».

У місті Сігеті:

21-ий Фестиваль українських колядок та обрядів

(Закінчення. Поч. в н-р 1-2/2014.)

Від часу його заснування Фестиваль колядок та зимових обрядів українців Румунії завоював симпатії різних національностей, які проживають на терені нашої країни, а зокрема, набув широкої популярності серед української громади та став заходом, який виховує молоде покоління українців в любові до українських самобутніх традицій та обрядів.

Головне, що свято було вдале, організатори перевищили самі себе, а люди

повернулися до своїх домівок зустрічати Новий Рік, задоволені, з теплим серцем, наповненою душою, веселі, що українська культура, українські традиції та колядки були, є і будуть існувати у наших душах, адже празник Різдва Христового відіграє особливу роль у релігійно-духовному житті кожної людини. Адже Різдвяні традиції українського народу особливо підкреслюють велич приходу у світ Сина Божого, котрий своєю присутністю серед нас з'єднав Небо із Землею.

Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Святі Кирило та Мефодій і наша віра

Минулий рік, 2013-ий, був ювілейним роком на території Чехії і Словаччини, тому що сповнилося 1150 років від приходу святих братів Кирила і Мефодія на територію Великої Моравії, де вони проповідали, їхні проповіді маючи великий позитивний вплив на духовне життя всіх слов'янських народів. Тому на протязі минулого року відбулися різні відправи (головно на території Чехії і Словаччини) на честь двох святих: конференції, виставки, урочисті Богослужіння (православні, але і римо-католицькі). Все це робилося, щоб зображати їх вплив не тільки на релігійне життя, але і на культурно-навчальне життя слов'янських народів.

У 862 Ростислав, князь Великої Моравії, попросив у візантійського імператора Михайла III-го і патріарха Царгородського Фотія послати місіонерів для проповідання Євангелії своїм слов'янам. Вони послали туди братів Кирила і Мефодія, які ще у 863-у році починають перекладати Святе Письмо на стару, церковнослов'янську мову, починаючи з Нового Завіту і Книги Псалмів. За всю їхню працю святі були числені як святі навіть ще під час життя. Навіть на службі похорону Св. Кирила, який похований в Римі, присутні просили його канонізацію.

На території Болгарії вони були празновані ще з 11-го століття. Нині празник Свв. Кирила і Мефодія не тільки церковне свято, а і державне в Болгарії, в Македонії, в Чехії і Словаччині. Також вони мають день празнування не тільки в Православній Церкві, а і в Католицькій, Англиканській та Лютеранській Церквах.

Їх найголовніше старання було продовжити чудо П'ятидесятниці, після якого всі

почули Добру Вістку на своїй рідній мові, і змагалися, щоб ця Добра Вістка дійшла і до слов'ян. Через це вони підбурювали ненависть німецьких єпископів, які недобрими очима розуміли введення слов'янської мови у Богослужінні (через переклад Євангелії і Богослужбових книг). Вони твердили, що тільки три мови відповідні для Богослужіння, святі мови: грецька, латинська і старослов'янська. Ця помилкова наука німецьких єпископів була засуджена як ересь пілатійців (бо і Пілат наказав написати на табличці на хресті Христовому тими ж самими мовами). Ця наука не тільки ересь, а навіть не має вона жодної логічної і біблійної основи, тому що чудо П'ятидесятниці представляє цілком інакше цю проблему.

На жаль, і сьогодні є християни, які думають також, як і німецькі єпископи, які не зрозуміли старання святих Кирила і Мефодія. Але вони додають ще одну «святую» мову: церковнослов'янську на підставі того, що Кирило і Мефодій проповідували цією мовою. Забувається таким чином мотивація святих братів-проповідників, які робили так, щоб все (і Слово Боже, і молитви – слова вірників до Бога) було зрозумілими.

Інші релігії мають і деякі святі мови, для християн це не було нормальним від самого початку, тому що наші молитви не магичні формули, а жива розмова, мовою якою говоримо щоденно. Протягом історії Християнської Церкви були і моменти, коли вірників силували вживати в Богослужінні мови, яких вони не знали. Так, як, наприклад, у Римі – Католицькій Церкві – латинська мова (навіть формула хокус-покус є літургічного походження, бо слова Хок ест Корпус Меус – Це є Тіло Мое були численні як магична формула перетворення

хліба в Тіло Христове тими, які брали участь в Богослужіннях, та не розуміли латинську), або в одних Православних Церквах, де тим, які не розуміють церковнослов'янську мову, відповідається іронічно: «Навчіться!». (На жаль, в Україні одні священники, які стараються служити тільки українською мовою, переслідують і багато страждають і переносять за їх відвагу). Духовним синам і дочкам святих Кирила і Мефодія не годиться думати тупо. Хіба не розуміємо ні працю Кирила і Мефодія, ні нашу віру!

***

З думкою на потребу служіння на рідній мові українська православна церква Воздвиження Чесного Хреста з м. Сігета старанням отця-настоятеля прот. д-ра Миколи Лаврука видала якраз наприкінці минулого ювілейного року *Службеник* українською мовою. Це тільки продовження його видавничої праці, яка конкретизована недавно і через: *Літургії Святого Івана Золотоустого* (2012) і *Молитовника* (2011, друге видання).

От. Маріус М. ЛАУРУК

Різдво Христове – це свято веселості, любові та сімейної єдності. Це момент, коли в наших серцях маленьке Дитя знову народжується. А колядка, ця стародавня пісня, розказує нам, що сталося багато років тому, і що ті події треба святкувати кожного року. На жаль, це свято останніми часами набирає іншого значення. Батьки більше розповідають дітям про старенького симпатичного дідуся, що приносить їм подарунки, ніж про те маленьке Дитя, яке прийшло на світ спасти всіх людей, що вірують в Нього.

Про це хор «Ронянські голоси» під проводом диригента Джети Петрецької підготувала прекрасні колядки, які представили в церкві на перший день великого свята після літургії. Люди, які були присутні в церкві, мали нагоду послухати такі колядки: «В Вифлеємі новина», «Коли ясна зізда», «В Вифлеємі днесь

«Ронянські голоси»

Наші зимові події

Марія», «Тиха ніч» та «Добрий вечір тобі, пане господарю».

Також хор «Ронянські голоси» брав участь і у фестивалі колядок, що відбувся 11-го січня в Сігеті. І тут наш хор виступив з прекрасними колядками, що принесли в душу слухачів радість і мир маленького Ісуса.

Для мене цей фестиваль особливий, тому що зберігає зимові обряди українців, а також дає нагоду всім українцям Румунії і зустрітись, і провести разом пречудових кілька годин.

Анна-Аліна ГРИЖАК

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

СНІЖОК

Слова Катерини ПЕРЕЛІСНОЇ

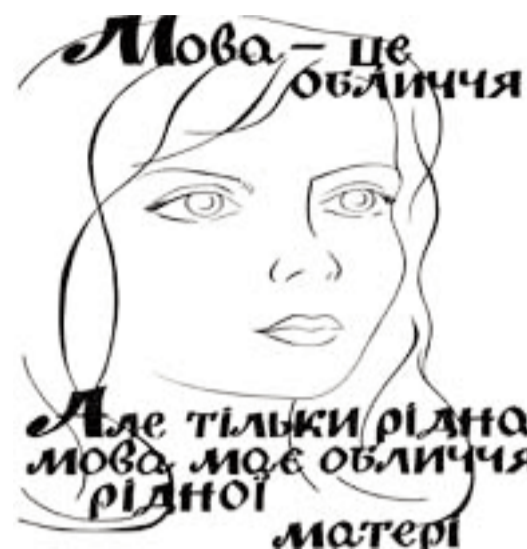
Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Allegretto

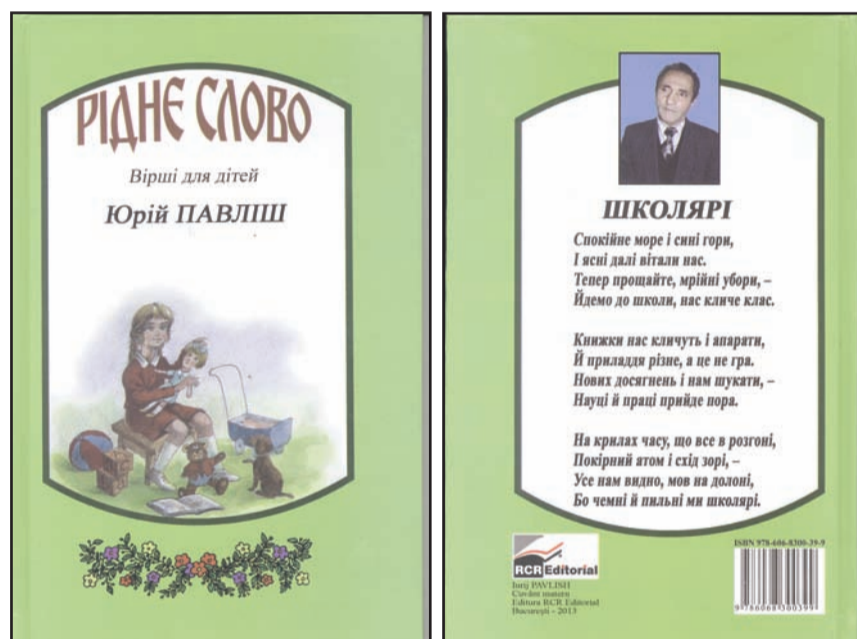

Снігу, білий сніжку,
Посипай доріжку!
Насип цілу гору
Біля цього двору!

Тут діти маленькі
Гуляти раденькі,
У них голосочки,
Як срібні дзвіночки.

3 нових видань СУР

Юрій ПАВЛІШ

РІДНЕ СЛОВО

Не забуду рідне слово,
Воно, променисте,
Вповиває барвінково
Серце моє чисте.

Не забуду рідне слово,
Материнську мову,
Воно кріпить поступово
Життєву основу.

Не забуду рідне слово,
Знає ще з колиски,

Для нього ні випадково
Не знайдеться rischi.

Не забуду рідне слово,
Що тече дніпрами,
Воно всюди ново й ново
Володіє нами,

«Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають».

Чи знаєте ви, що...

Гроші не пахнуть

Першоджерелом цього вислову є розмова римського імператора (69-79 н. е.) Веспасіана з сином Тітом з приводу запровадження податку на міські вбиральні. Коли Тіт почав дорікати батькові за це, Веспасіан підніс до його носа перші гроші, що надійшли від податку, і спитав, чи ж пахнуть вони. Тіт відповів заперечно, і Веспасіан вигукнув: "А вони ж - від сечі!". Пізніше вислів "Гроші не пахнуть" використав у XIV сатирі староримський поет Ювенал (I-II ст. н. е.).

В. СОСЮРА

ХОЧ ДИВНО ЦЕ

Хоч дивно це, але мене питають,
Чому по-нашому завжди я розмовляю.
І всім таким я мусив відповідати,
Що не люблю нічого позичати,
Ні перед ким схилитись не бажаю,
Що мову я свою чудову маю.
І головне – це мова, мислю я,
Моїх батьків, мого народу і моя.

Іван Кідешук

Українська
мова 9 клас

Посібник

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Цікаві факти з історії життя І. Франка (1856-1916)

— У І. Франка було багато псевдонімів — Джеджалик, Брут Хома, Мирон, Живий, Кремінь, Марко (близько 100 псевдонімів).
— Львів — місто Франка, де він прожив сорок років з відпущених йому Богом шістдесяти.

— У цьому місті він жив дуже багато років, творив, навіть був ув'язнений у Львівську темницю. Кожна вулиця пам'ятає його, кожна хата, кожен парк. Він присвячував йому вірші, був щиро захоплений ним. Можна сміло казати, що місто Львів — місто Івана Франка.

— *“...ми мусимо навчитися чути себе українцями — не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів.”* (Іван Франко)

— Він був першим професійним українським письменником, який відважився жити з праці пера. Не мав державної роботи, не мав жодних нагород, не мав кафедри в університеті. Мав замість того Львів і слова для нього: *“І підеш ти в мандрівку століть з мого духа печаттю”*.

— Івана Франка заарештовували тричі. У перший раз він провів у камері з кримінальними злочинцями 11 місяців. А після другого арешту, в 1880 році, ледь не помер з голоду. Тоді за тиждень в готелі він — без єдиної помарки! — написав повість «На дні» і на останні гроші відіслав її до

Львова, після чого три дні жив на три центи, знайдені на березі річки Прут. А коли їх не стало, лежав без пам'яті, без сил. Спас Франка старий служитель готелю.

— В їжі Франко був невибагливий: на сніданок — кава з булкою, на обід — квашені овочі та легкий суп з додаванням квасу, кропиви, грибів.

— У 1900 році Іван Франко викупив на околиці Львова, яку називали Софіївкою, на вулиці Вінцента Понінського, 4, 9 сотих землі і розпочав будівництво своєї вілли. Був укладений контракт між купцем Й. Рогсеком, М. Грушевським та І. Франком.

— На вул. Баторія (тепер Князя Романа) було ряд антикварних магазинів, які відвідував І. Франко у супроводі Василя Стефаника та Леся Мартовича. У пошуках своїх персонажів, вивчаючи обличчя людей, Франко не раз навідувався у їхньому супроводі на львівські базари.

Віра ЛЕБЕДОВА

Як Ангел розмалював Щиглика.

(Легенда)

Коли Господь творив світ, то подбав і про те, щоб на ньому були пташки. Кожному пташкові дав ніжки, щоб ходив, крила, щоб літав, дзьобика, щоб їв, і горлянку, щоб співав. А тоді покликав ангелика, дав йому кошик з порожніми черепашками, до кожної налив іншої фарби і сказав:

— Помалюй їм пір'я!

От і став ангелик малювати пташків.

Перший підійшов до ангелика голуб. Ангелик помалював йому шийку на біло, а крила на попелясто. Канарик став жовтий, мов цитрина, горобчик сірий з темними

смужками, синиця — синя з темним фартухом на грудях. І так ангелик розмалював пташків, кожного по-різному.

Ще тільки один щиглик залишився не помальований, бо стояв позаду інших і не міг протиснутись наперед. Коли ж і він урешті опинився перед ангеликом, той сказав стурбовано:

— Ой, у мене вже не стало фарб! Усі черепашки порожні...

Заплакав сердешний щиглик, що не буде мати такої гарної кольорової одяжки, як його побратими. Але добрий ангелик заспокоїв його.

— Не журисть! У кожній

черепашиці ще залишилася дрібка фарби. Я виберу їх дочиста пензликом і помалюю твоє пір'ячко.

І так ангелик помалював щиглика трішки на червоно, трішки на синьо, трішки на зелено, трішки на чорно, узявши з кожної черепашки по останній краплині фарби. І став щиглик найстрокатішим із усіх пташків. Він дуже гордився своїм різноперим одягом і защебетав — подякував ангеликові за те, що зробив його таким гарним.

Міжнародний день рідної мови у Мараморіші

(Закінчення. Поч. на 9 стор.)

ності, Сімону Малярчук, менеджера культурного центру Сігету Мармацей, Спірідона Пралю, голів марамороських організацій СуР, деректорів українських шкіл.

Міжнародний день рідної мови, надав можливість познайомитися з усіма зонами історичного Мараморіша, де проживають українці, з Русь Поляни, Кривого, Рускови, Вишавської Долини, Бистрого, Красного, Верхньої Рівни, Луга над Тисою, Великий Бичків, Кричунів, Ремети та Сігет.

Головне не забувати, що мова – це історія народу, його світогляд, інтелектуальний та духовний результат кількатисячлітньої еволюції кожного етносу. Без своєї мови, своєї самобутньої культури немає народу. Мова функціонує і розвивається тільки в людському суспільстві. Це найважливіший засіб спілкування людей і пізнання світу, передачі досвіду з покоління в покоління. Головні функції, що виконує мова — комунікативна, мислеоформлююча, пізнавальна, емоційна, виражальна та ін.

ПЕРША ЗУСТРІЧ ЛІТСТУДІЇ «ШИНЕЛЬ ГОГОЛЯ»

Всім українцям Бухвреста відомо про те, що Культурно-християнське товариство українців Румунії ім. Тараса Шевченка, очолене письменником Михайлом Гафією Трайстою, видає, починаючи з 2002 року, триместровий румуномовний літературний журнал «Шинель Гоголя» («Mantaua lui Gogol»), мета якого є популяризувати українську літературу. Цього року згадане вище товариство відкрило своє власне видавництво і літературну студію під тією самою назвою, – «Шинель Гоголя». Перша зустріч літстудії відбулася 31 січня у приміщенні бухарестської філії СУР, гостями якої були письменники Михайло Михайлюк, Марія Гоцук Семенюк, Клаудія Мінела, Маліна Константін, Крістіян Церля і музикальний гурт «Асум», студенти, журналісти та члени СУР.

Один з цікавих моментів літературного вечора був присвячений вшануванню пам'яті письменника Михайла Небиляка, про життя та творчість якого говорив Михайло Трайста і прочитав його вірш «Балада про батькові коні».

Марія Гоцук Семенюк розказала пані Христині Штірбець з Радіо Румунія Інтернаціонал про свою участь у літературній студії: «Сьогодні я мала нагоду вперше прочитати мій власний переклад роману «Рекреації» Юрія Андруховича. Ця ідея виникла ще три роки тому, коли я збиралася писати свою дисертацію. Тоді я почала читати українську сучасну літературу і цей письменник мені дуже сподобався. І оскільки «Московіада» – його другий роман – вже був перекладений на румунську мову, але з німецької мови, я

подумала перекласти роман «Рекреації», який мені припав до душі. Сьогодні я вперше була присутня на такій літстудії. На мою думку пан Трайста повинен продовжити такого роду заходи, тому що це надзвичайно, це нагода краще пізнавати один одного пропагувати нашу літературу. Ми українську літературу дуже любимо і хочемо, щоб її знав весь український літературний світ, і не лише. Вона чудова і дуже нам подобається».

Також і румунська письменниця Клаудія Мінела, твори якої були перекладені на

словечка, я була зачарована мелодією та вашою любов'ю до музики і традицій. Ваша меншина мені припала до душі. Майбутне цієї літстудії я бачу великим, так як є, до речі, всі ініційовані заходи Михайлом Трайстою».

Вечір пройшов жваво: була поезія, література, оплески, музика, фуршет. Після літстудії присутні довго не розходилися, перегортали сторінки українських журналів, представлені книги, фотографувалися, спілкувалися із письменниками.

Лариса ТРАЙСТА – студентка

українську мову у літературному журналі «Наш голос», поділилася своїми враженнями:

«Цю ініціативу я сприймаю як тісну дружбу між Україною та Румунією. Цього вечора мені сподобалися прочитані твори, а також українська пісня «Зелене листя, білі каштани», яку вся присутня публіка разом співала. Хоча я не зрозуміла жодного

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»
Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії